

Ontmoetingskerk Laren – 17 februari 2019 - Lucas 6: 17- 31

Bij bijna elke zin van Jezus in wat de Veldrede of de Bergrede heet, kan ik bezwaren aantekenen. Denk ik: dat kun je wel zeggen, maar.... Of: dit is toch onhaalbaar, onrealistisch, ongewenst, zo doe je toch niet...?

Bij Jezus woorden: *Heb je vijanden lief en doe wel aan wie je haten*, denk ik: Dat breng ik niet op. Als iemand mij echt iets heeft aangedaan, kan ik dat moeilijk vergeten.

Bij aangedaan onrecht heb ik een olifantengeheugen.

De reclame van Rolo indertijd vond ik herkenbaar en troostrijk.

Een jochie pest een olifant in een dierentuin. Hij houdt hem een rolosnoepje voor en trekt het dan lachend terug. Twintig jaar later zie je hem aan de kant van de weg.

In zijn hand weer zo'n Rolo. Een optocht komt voorbij, met de olifant.

Die aarzelt niet, geeft de jonge man een flinke mep en pakt trompetterend lachend van genoegdoening het snoepje van hem af.

Heb uw vijanden lief?

Wij denken in termen van: ik zal je betaalt zetten. Of zoals een kamerlid onlangs zei: ik zal je volgen, ik zal je krijgen. Liefde voor vijanden, dat gaat toch veel te ver, het is soms al heel wat als je een vijand weet te verdragen of ziet te ontlopen.

Zegen wie je vervloeken en bid voor wie je haten, zegt Jezus.

Kan ik dat? Nee dat kan ik heel vaak niet als ik mijn gevoel volg.

Als ik mijn tegenstribbelend innerlijk geen geweld aan wil doen.

Slaat iemand je op de wang, keer ook de andere toe.

Moet je dat kinderen leren? Dan worden ze op schoolpleinen en in klassen toch de prooi van pesters. Kun je ze niet veel beter leren om assertief te zijn.

Terug te slaan, voor zichzelf op te komen?

Pakt iemand je mantel af, geef ook je hemd, vraagt iemand wat, geef het en

vraag het niet terug. Ik weet niet hoe jullie met bedelaars om gaan, maar als ik teveel mensen zie die hun hand ophouden, loop ik er het liefste met een grote boog omheen.

Ik ben benieuwd wie van jullie deze woorden van Jezus in praktijk brengen.

Je denkt al gauw: zo werkt het niet, dit is niet realistisch of: ik ben gekke Henkie niet!

Bij wat Jezus zegt kan ik bezwaren aantekenen.

Ik vraag me daarom af wat hij bezielt.

Is hij een idealist?

Zegt hij: zo zou het eigenlijk moeten? Of: probeer er naar te streven.
Of heeft Luther gelijk als hij zegt: de woorden van Jezus zijn bedoeld voor in de kerk.

Daarbuiten, in de wereld heb je er niet veel aan. Een andere theoloog ging nog verder en zei: Jezus woorden zijn niet om in de praktijk te brengen. Dat is onhaalbaar.

Ze laten zien hoe wij mensen tekort schieten. Ze peperen ons in hoe zondig we zijn.

Ook bij al deze uitleg komen mijn bezwaren.

Ik geloof het niet dat Jezus gekomen is om ons op te zadelen met wat onhaalbaar is.

Of dat zijn woorden zich alleen beperken tot de kerk of onze privésfeer.

Ik geloof niet dat ze er op willen hameren hoe klein of zondig we wel niet zijn.

Ik geloof dat Jezus gekomen is om ons op te richten, bij te staan, vertrouwen te geven.

Daarom bots ik op zijn woorden.

Wat kan hij in vredesnaam bedoelen met die woorden die alles op zijn kop zetten, die haaks staan op hoe wij leven en ingaan tegen hoe wij met elkaar omgaan?

Als wij kijken hoe het bij ons toegaat, hoe wij met elkaar omgaan, wereldwijd, in de samenleving, in onze plaats, onze buurt, onze familie, gaat het dan altijd zo goed?

Merken we niet hoeveel verhoudingen verstoord raken.

En hoe vak het onder mensen spaak loopt.

Merken we in deze welvarende samenleving ook niet dat er versturende en ontwrichtende krachten zijn die ons leven ontregelen. Herkennen we onze vicieuze cirkels niet?

Er komen mensen bij Jezus.

Ze worden gekweld door onreine geesten, door krachten die hen in de greep houden.

Daarvan willen ze verlost worden.

Daarvoor komen ze bij Jezus wiens naam *bevrijding*, *verlossing* betekent.

Onreine geesten, misschien denkt u: dat is een ouderwets woord. Zoiets bestaat niet meer.

Vergis je niet, er zijn steeds weer invloeden, die het samenleven hinderen, die goede verhoudingen verstoren, er zijn krachten die mensen kapot maken.

Wereldwijd, in dorpen, steden, in families, ver weg, dichtbij, overal kom je die invloeden tegen. Vroeger noemden ze die: *De door elkaar gooier*, de *duivel*, of de *hinderaar*, of de onzuivere, onreine geest. Hoe je ze ook noemt, ze zijn er. Het is Jezus' missie om ons te bevrijden, om ons te verlossen van onreine geesten van onze tijd en van ons leven. Het is zijn missie om ons te openen voor de goede geest.

Dat doet hij met woorden die haaks staan op onze manier van denken en alles op zijn kop zetten. Zo wil hij ons anders leren kijken, anders leren handelen, anders leren leven.

Wat zijn de onreine geesten, de hinderars van onze tijd?

Arnon Grunberg's laatste boek heet *Vriend of vijand*. Dat is de thematiek van Jezus.

Vijandsdenken is een onreine geest. Je komt het overal tegen.

Amerika en Rusland zeggen verdragen op en dreigen langzamerhand steeds meer vijand van elkaar te worden. Dat vijandsdenken is niet beperkt tot de grote wereld.

Het zit ook in de politiek.

Debatten in het openbaar lijken te zijn het afvuren van standpunten.

Die lijken in kringetjes, in vicieuze cirkels rond te draaien.

Vijandsdenken kom je niet alleen daar tegen, ook op scholen, in bedrijven, in families/

Ik zet jou weg, ik praat niet met jou, maar alleen over jou.

Ik heb je met mijn oordeel eigenlijk al afgeschreven.

Doorbreek dat vijandsdenken, is de boodschap van Jezus.

Jezus kan heel kritisch zijn, maar hij schrijft geen mensen af.

Want er is een verschil tussen een vijand en een tegenstander.

Een vijand mag in jouw wereld eigenlijk niet bestaan.

Met een tegenstander zoek je de confrontatie, het gesprek, de dialoog.

Ik weet: ook dat is soms niet meer mogelijk.

Hoe weerbarstig lijkt het dan ook niet dat Jezus nog een stap verder gaat.

Hebt uw vijanden lief.

Daarmee bedoelt hij niet: je moet ze aardig vinden of omhelzen of zo.

Jezus gebruikt een woord dat *eerbiedigen* betekent.

Dat betekent ten diepste: een ander is ook een mens, mens op deze aarde.

Al zijn conflicten nog zo hevig, al lijkt het onmogelijk een ander nog te bereiken, ook een ander is schepsel van God.

Vijandsdenken is een onreine geest van onze tijd.

De vicieuze cirkel is dat ook.

De kringloop waarin we blijven hangen. De kringloop van wrok, van haat, van ik krijg je nog wel. Wie in die kringloop blijft zitten wordt zelf aangetast door een onreine geest.

Heb je vijanden lief en doe wel aan wie je haten, zegt Jezus.

Als een ander haat, hoef jij niet te haten. Als een ander een klap geeft, hoef jij niet hetzelfde te doen. Doorbreek de vicieuze cirkel van het voor wat hoort wat, van ik zal je betaald zetten.

Doorbreek dat, is de boodschap van Jezus. Hij zet onze manier van denken en van handelen op zijn kop.

Daarom zegt hij ook: Zegent wie u vervloeken, bidt voor wie u vervolgen.

Het valt me op, dat wat Jezus zegt in het meervoud staat. Hij richt zich met zijn woorden tot ons samen. Het is de verantwoordelijkheid van ons allen. Als je het alleen niet kunt, help elkaar er dan mee, met dat zegenen en dat bidden.

Zegenen en bidden kunnen verlossend werken.

Soms lopen verhoudingen vast. Soms is het niet mogelijk meer elkaar te ontmoeten.

Zegen iemand dan weg. Zend iemand niet in wrok weg. Maar zegen iemand weg, met de gedachte: we kunnen niet meer met elkaar, maar ik wens je het goede toe.

Dat is ook de essentie van het bidden. Het kan het handelen aanvullen.

Je kunt het goede voor iemand bidden, je kunt bidden dat iemand zal veranderen ten goede.

Dat bidden kan ook jou veranderen. Het kan je ervoor behoeden dat onreine geest van verstoorde verhoudingen jou verder zal aanvreten.

Zulk bidden is bevrijdend en verlossen.

Vraagt iemand je mantel, zegt Jezus, geef ook je onderkleed. Neemt iemand iets van jou, vraag het niet terug. Hoe dat ook indruist tegen ons rechtsgevoel, ook deze woorden van Jezus proberen je van een onreine geest te genezen.

De onreine geest om iemand vast te pinnen op zijn schulden.

Ik las deze week een pamflet waarin de overheid schuldig wordt genoemd, omdat ze mensen met schulden niet helpt om daarvan af te komen.

Allerlei boetes en verhogingen trekken nog verder omlaag.

We willen schuld verhalen op een ander. Daarin zijn we soms meedogenloos.

Als overheid, als privépersoon.

Dan komt Jezus met zijn woorden: *Geef niet alleen je jas, ook je onderkleed.*

Zodat een ander de nacht door kan komen.

Eindeloos willen verhalen is een onreine geest. Daaraan gaat een ander stuk.
Dat brengt ook schade toe aan *jouw* ziel.
Laat je daarvan verlossen.

Ja maar..., kunnen we bij Jezus woorden zeggen. Met allerlei bezwaren kunnen we gemakkelijk naast ons neerleggen als onwerkkelijk, onhaalbaar en eenzijdig.
Als: zo doet niemand, als ...

Je kunt Jezus' woorden ook horen. Je kunt ze laten staan als vragen bij jouw leven.

Hoe is dat bij jou. Doe je mee met vijandsdenken of doorbreek je dat.

Blijf je zitten in vicieuze cirkels of probeer je die te doorbreken.

Laat je wrok bij je voort etteren of ga je zegenen en bidden.

Verhaal je elke cent op een ander of probeer je ook een ander de nacht door te laten komen.

Er zijn boze geesten die het leven kunnen verstoren.

Er zijn ook verlossende geesten die je kunnen bevrijden.

De woorden van Jezus ademen die geest.

Gelukkig ben je als je in je leven Jezus woorden laat meeklinken.

Al zijn weerbarstige woorden, maar ook zijn prachtige, simpele, haalbare onliner:

Behandel een ander, zoals je zelf behandeld wilt worden.

Jezus woorden zetten ons leven op de kop.

Ze brengen je ook wat Jezus *Makarios* noemt.

Makarios betekent dat iets van God dichterbij komt.

Wie door alle bezwaren heen Jezus woorden hoort en er mee leeft zal ontdekken welk geluk dat makarios met zich mee draagt: de geest van verlossing, van bevrijding.

Gelukkig als je je openstelt en ruimte geeft aan deze geest.

Amen